

DOM

afsagt den 19. november 2014 i sag

SS 3-20651/2014

Anklagemyndigheden

mod

T

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag er behandlet under medvirken af domsmænd.

Anklageskrift er modtaget den 21. august 2014.

T er tiltalt for overtrædelse af

straffelovens § 152, stk. 1,

ved den 30. oktober 2012 i forbindelse med sit virke som beskikket forsvarer for A til Politiken, at have videregivet oplysninger, der var fremme under et lukket grundlovsforhør i Københavns Byret den 25. oktober 2012, idet han blandt andet videregav oplysninger om sin klients tilknytning til Renoflex og makuleringsarbejde, hvorefter Politiken den 31. oktober 2012 i en artikel på internetavisen "Politiken.dk" offentliggjorde oplysningerne.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Tiltalte har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært om rettens mildeste dom.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af tiltalte.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han har været beneficeret advokat siden en gang i 1980'erne. Han havde vagten i dommervagten den 25. oktober 2012 og mødte ved 08.30-tiden. Han talte første gang med A inden dagens møder gik i gang, formentlig ved 9-tiden. Det blev oplyst, at den medsigtede ønskede advokat Kristian Mølgaard som forsvarer. Han ville derfor undersøge, om han kunne repræsentere begge sigtede i forbindelse med dagens møder i dommervagten. Han havde en samtale med A af 10-15 minutters varighed. På vej ind til dommervagten samme morgen havde han i radioavisen hørt nyheden om tyveriet fra Rigsarkivet, herunder at to personer var mistænkt for at stjæle materiale derfra. Under samtalen med A fik han dennes version af sagen. A oplyste, at han intet havde med tyverierne at gøre, men at han havde været sammen med medsigtede på Rigsarkivet. A fortalte, hvordan han var kommet i besiddelse af det materiale, der var fundet hos ham, ligesom han fortalte om sin far og dennes deltagelse i vinterkrigen i Finland samt faderens relationer til C. Han besluttede, at han ikke kunne repræsentere begge sigtede i grundlovsforhøret. Der blev derfor tilkaldt en anden advokat til at repræsentere medsigtede i grundlovsforhøret. I forbindelse med fremstillingen i dommervagten aftalte han med A, at denne kunne sige det samme, som de havde talt om under samtalen om morgenen. A sagde dog også noget mere under grundlovsforhøret.

Han besøgte herefter A i fængslet den 29. oktober 2012. I forbindelse med dette besøg bad A ham blandt andet om at hjælpe sig med betaling af husleje samt om at få hjælp til lægebehandling i fængslet. A var endvidere meget fortørnet over en artikel i Ekstrabladet den 27. oktober 2012, hvor han blev omtalt som nazist. Han kunne fortælle A, at han var blevet kimet ned af pressen, men at han intet havde sagt, da han ikke havde nogen bemyndigelse hertil. De aftalte, at han skulle tage til genmæle over for pressen og videregive, at A ikke var nazist, og at hans far heller ikke havde været nazist. Han tilkendegav over for A, at han kun kunne sige det, som denne havde fortalt ham inden fremstillingen i dommervagten, men at han ikke kunne videregive det, som var kommet frem i det lukkede grundlovsforhør. Han husker ikke præcist, hvad aftalen med A gik på, men essensen var, at kun det, som var kommet frem under deres første møde, kunne videregives.

Indtil da han havde sagt til samtlige journalister, der ringede, at han ikke havde bemyndigelse til at udtale sig på vegne af A. Den 30. oktober 2012 ringede en journalist fra Politiken til ham igen. Det var et tilfælde, at det blev Politiken som den første avis han udtalte sig til, men han ville dog næppe have udtalt sig til Ekstrabladet, BT eller Berlingske Tidende, hvis journalister

derfra havde ringet. Han kan bekræfte, at han i store træk har sagt det, som han er citeret for i artiklen i Politiken. Han husker ikke, om årstallet for oprydningen i Landsarkivet blev nævnt af ham, men det er korrekt, at han har nævnt over for journalisten fra Politiken, at materialet ifølge A stammede fra en oprydning i Landsarkivet. Han har også nævnt, at As far deltog i Vinterkrigen. Han nævnte desuden, at A afviste at have naziforbindelser.

Det er korrekt, at han i grundlovsforhøret protesterede mod lukkede døre. Det var ud fra synspunktet om, at sagen allerede havde været massivt omtalt i pressen. Han mente endvidere, at lukkede døre ville være egnet til at skabe myter. Der blev ikke meddelt nogen af forsvarerne pålæg med hensyn til at give oplysninger til egen klient.

Der var mange journalister til stede i Dommervagten efter grundlovsforhøret. Han udtalte sig ikke til journalisterne efter grundlovsforhøret, men den mødende anklager udtalte sig til pressen. Han har kun givet interview til Politiken og ikke til nogen andre medier.

Han har altid sondret mellem de oplysninger, som han har modtaget fra klienten henholdsvis før og efter fremstillingen i dommervagten. De oplysninger, som klienten har betroet ham før fremstillingen, er klientens oplysninger, og de tilhører forsvareren og klienten i fællesskab. Han har altid ment, at disse oplysninger kan videregives, forudsat at de ikke er til skade for efterforskningen. Han har praktiseret denne grundregel i forbindelse med alle større straffesager, hvor han har været forsvarer.

Berlingske Tidende var det første medie, som skrev om sagen. Han tror, at Berlingske Tidende må have fået oplysninger fra anklagemyndigheden, fordi de havde et indgående kendskab til sagen. Berlingske Tidende havde blandt andet oplysninger om, at hans klient var skraldemand, ligesom avisen vidste, hvordan klientens lejlighed så ud, og hvad der var fundet der.

Primo november 2012 skulle hans klient til afhøring hos politiet, og han skulle deltage i afhøringen. Han blev ved den lejlighed kaldt op til politiadvokat Jens Rasmussen, som sad med artiklen fra Politiken. Poliadvokaten var sur over, at han havde udtalt sig til artiklen og mente, at han burde afsættes om forsvarer. Det blev også nævnt, at han kunne få en bøde. Han har ikke beskæftiget sig med sagen efter den 14. december 2012, hvor han af byretten blev

afsat som forsvarer. Efter aftale med klienten genindtrådte han ikke som forsvarer, selvom klageretten omgjorde afsættelsen af ham som forsvarer.

Han blev hverken sigtet eller afhørt, da han talte med politiadvokaten primo november 2012. Han blev den 4. april 2013 sigtet for overtrædelse af retsplejelovens § 29 d. Den 7. maj 2013 blev sigtelsen ændret til overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 1, hvilket han blev underrettet om samme dag.

Oplysningerne i sagen

Tiltalte blev den 25. oktober 2012 beskikket som advokat for A, der samme dag blev fremstillet i grundlovsforhør som sigtet for overtrædelse af "straffelovens § 276, jf. § 286, og § 194, ved over en længere årrække i forening med B, under dække af at have en forskerlignede interesse, at have fjernet en større mængde arkivalier fra det tidligere Landsarkiv for Sjælland og Rigsarkivet, til hvilken det i flere tilfælde kræver en særlig dispensation for adgang til materialet, som er unik og uerstattelig kulturarv, hvoraf flere effekter formentlig er videre-solgt".

Grundlovsforhøret blev efter anklagemyndighedens begæring afholdt for lukkede døre, jf. retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4.

A blev ved kendelse af samme dato fængslet i 13 dage i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3.

Af en artikel offentliggjort på Politikens hjemmeside den 31. oktober 2012, som var baseret på et interview med advokat T, fremgår det bl.a.:

“Ingen af de dokumenter, der blev konfiskeret ved ransagningen af den 53-årig tyverimistænkte mands hjem i sidste uge, stammer fra Rigsarkivet.

Det siger den sigtedes forsvarsadvokat, T.

"Nul procent stammer fra Rigsarkivet", fastslår han.

....

Ifølge advokaten er halvdelen af dokumenterne kommet i hænderne på den 53-årige, mens han arbejdede for affaldsfirmaet Renoflex.

"50 procent er noget, han har taget i forbindelse med, at Landsarkivet skulle makulere en hel del materiale, da de ryddede op i samlingen", siger advokaten.

Oprydningen på Landsarkivet skete angiveligt i 2010, hvor man ifølge advokaten valgte at skille sig af med en del dokumenter.

"Der sender de en hel del til makulering. Noget af det går forkert og kommer i en destruktionsanstalt, hvor han arbejder."

....

Den anklagede har fortalt advokaten, at de øvrige fem procent af dokumenterne stammer fra en lignende makuleringssag i Ordenskapitlet i 2006. Ordenskapitlet står for blandt andet Dannebrogordenen og Elefantordenen.

.....

Resten af historiske papirer er fra danskere, der kæmpede i tysk tjeneste, siger advokaten. "Hans far deltog i Vinterkrigen i Finland. Og i kraft af hans deltagelse kendte han folk, der senere lod sig hverve af den tyske hær. Da de kom hjem, var der jo ingen, der ville kendes ved dem. Men faren slog ikke hånden af dem, så de mødtes hos ham."

De danskere, der havde kæmpet under Nazitysklands faner har selv senere samlet dokumentation for deres indsats for at kunne få pension fra Tyskland, siger T.

"De her mennesker har samlet en masse materiale selv med det simple formål at få pension, fordi de nu havde været i krig for Tyskland. Det har de skullet dokumentere".

De papirer er efterfølgende gået i arv til den nu 53-årige mand, der er anholdt og mistænkt for tyveri, siger advokaten.

"Og de papirer har aldrig nogensinde været Rigsarkivets«, siger han.

Blandt den omtalte gruppe af danskere i tysk tjeneste er C, som begge de anholdte ifølge politiet kender.

...

Den 53-årige anholdte afviser desuden - ligesom den 46-årige gjorde i retten - at han har nogen som helst forbindelser til nynazistiske kredse.

"Han har fortalt, at det der med, at han har nazistiske tilbøjeligheder, er det rene vrøvl",

siger T.”

I forbindelse med anklagemyndighedens anmodning af 6. november 2012 om forlængelse af fængslingsfristen fremsatte anklagemyndigheden tillige anmodning om, at retten tilbagekaldte beskikkelsen af advokat T i medfør af retsplejelovens § 736, stk. 2, jf. § 733, stk. 2, idet det anførtes, at forsvareren havde videregivet oplysninger til pressen fra det lukkede retsmøde, hvor sigtede var blevet varetægtsfængslet. Anklagemyndigheden henviste herved til en artikel fra Politiken den 31. oktober 2012 med forsvarerens gengivelse af klientens forklaring om, hvor han arbejdede, og hvordan han var kommet i besiddelse af de forskellige dokumenter. Det anførtes endvidere, at forsvarerens udtalelse til pressen lagde hindringer i vejen for politiets efterforskning, da potentielle vidner nu ville have mulighed for at bakke sigtedes forklaring op.

Ved Københavns Byrets kendelse af 14. december 2012 tilbagekaldtes beskikkelsen af advokat T som forsvarer for A.

Denne kendelse blev af advokat T indbragt for Den Særlige Klageret, der den 27. marts 2013 traf afgørelse om at ophæve Københavns Byrets kendelse af 14. december 2012.

Af klagerettens afgørelse af 27. marts 2013 fremgår blandt andet:

"....

Klageretten lægger til grund, at advokat T under sin samtale med sigtede A forud for grundlovsforhøret den 25. oktober 2012 modtog information omfattende de oplysninger, som advokat T senere videregav til dagspressen. Samtalen fandt sted i nær tilknytning til og alene med det formål at repræsentere A som dennes beskikkede advokat under det efterfølgende grundlovsforhør, som fandt sted for lukkede døre. Under disse omstændigheder og i det omfang, oplysningerne tillige fremgik under det lukkede grundlovsforhør eller kunne prisgive oplysninger fremkommet under det lukkede grundlovsforhør, finder Klageretten, at det er uden betydning for vurderingen i henhold til retsplejelovens § 736, stk. 2, jf. § 733, stk. 2, om T havde fået kendskab til oplysningerne under formødet med sin klient.

Oplysning om dokumenternes tilknytning til Rigsarkivet og det tidligere Landsarkiv for Sjælland fremgik af sigtelsen mod A, som blev oplæst, inden dørene under grundlovsforhøret blev lukket i medfør af retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4. Efter afsigelsen af kendelse om dørlukning fremkom der under grundlovsforhøret oplysninger om As tidligere ansættelsesforhold hos Renoflex, om at Renoflex i 2010 modtog dokumenter fra Landsarkiv for Sjælland i forbindelse med en oprydning på arkivet, og om at en del af dokumenterne i hans besiddelse hidrørte fra Ordenskapitlet. De øvrige oplysninger, som advokat T afgav til dagspressen, fremgik ikke under grundlovsforhøret, og de var efter Klagerettens opfattelse heller ikke egnede til at prisgive oplysninger fremkommet under den lukkede del af grundlovsforhøret.

Uagtet at advokat T således til pressen videregav enkelte oplysninger, som fremkom under det lukkede grundlovsforhør, finder Klageretten ikke, at disse oplysninger og den skete videregivelse har en sådan karakter, at der herved kom til at foreligge en påviselig risiko for, at advokat T vil hindre eller modvirke sagens opklaring, jf. retsplejelovens § 736, stk. 2, jf. § 733, stk. 2. Klageretten ophæver derfor byrettens kendelse. "

Personlige oplysninger

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Retten begrundelse og afgørelse

Efter retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 4, skal et anklageskrift blandt andet indeholde "sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse" af det forhold, for hvilket der er rejst tiltale.

Retten finder ikke, at det af udtrykket "blandt andet" med bestemthed kan udledes hvilke andre af de oplysninger, der var fremme i det lukkede grundlovsforhør, skal anses for uberettiget videregivet af tiltalte. Retten lægger derfor til grund, at tiltalen alene omfatter videregivelse af oplysninger om klientens tilknytning til Renoflex og makuleringsarbejde.

Efter den stedfundne bevisførelse finder retten, at det var berettiget, at Københavns Byret den 25. oktober 2012 - på anklagemyndighedens begæring - traf beslutning i medfør af retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4, om at lukke dørene af hensyn til sagens oplysning, herunder da dette var nødvendigt for at sikre, at mulige aftagere af de stjålne koster ikke blev gjort bekendt med politiets materiale eller afgivne forklaringer.

Det er ubestridt, at tiltalte i sin egenskab af advokat og forsvarer er omfattet af den personkreds, der er omfattet af straffelovens § 152, stk. 1, jf. retsplejelovens § 129.

Straffelovens § 152, stk. 1, angår uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger. Efter bestemmelsens stk. 3 er en oplysning fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Efter retsplejelovens § 29 d er offentlig gengivelse af, hvad der forhandles for lukkede døre, forbudt, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet. Overtrædelse af bestemmelsen straffes efter retsplejelovens § 32 b, stk. 1, med bøde.

Under den lukkede del af grundlovsforhøret fremkom der oplysninger om As tidligere ansættelsesforhold hos Renoflex, herunder at dette firma forestod sikkerhedsmakulering for en række offentlige virksomheder, og at A havde hjemtaget en række dokumenter, som ellers skulle have været makuleret. Disse oplysninger, der ikke på daværende tidspunkt havde været omtalt i pressen, og hvis offentliggørelse derfor kunne være til skade for efterforskningen - i strid med formålet med at afholde retsmøde for lukkede døre - må derfor som udgangspunkt anses for omfattet af forbuddet i retsplejelovens § 29 d, og dermed anses for fortrolige, jf. straffelovens § 152, stk. 1. Uanset at disse oplysninger også - som forklaret af tiltalte - var blevet delt mellem klient og forsvarer allerede i forbindelse med det formøde, som blev afholdt forud for fremstillingen i grundlovsvagten, og således inden dørlukningen, finder retten, at dette ikke ændrer ved oplysningernes fortrolige karakter. Retten finder derfor, at tiltalte ved som sket efterfølgende at have videregivet oplysninger til Politiken om As tilknytning til Renoflex og makuleringsarbejde har videregivet fortrolige oplysninger som nævnt i straffelovens § 152, stk. 1, jf. stk. 3.

Det bemærkes herved tillige, at videregivelse af disse oplysninger ikke var nødvendige for at imødegå klientens frustration over at blive identificeret med nazi- eller rockerkredse

Strafansvar efter straffelovens § 152, stk. 1, forudsætter imidlertid, at tilsidesættelsen af tavshedspligten er sket med forsæt, herunder at den pågældende har forstået, at de videregivne oplysninger var fortrolige.

Den nærmere rækkevidde af kravet om hemmeligholdelse er ikke fastlagt i selve straffeloven, men beror på en fortolkning af den lovgivning, der er gældende på området, i dette tilfælde retsplejelovens § 29 d.

Tiltalte har anført, at retsstillingen efter hans opfattelse er den, at en forsvarer, der har modtaget oplysninger fra klienten uden kendskab til politiets materiale, og - som i nærværende tilfælde - uden kendskab til, hvad der senere på dagen passerede i grundlovsforhøret, er berettiget til at videregive disse oplysninger, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til forsvaret af klienten. Tiltalte har i forlængelse heraf anført, at de oplysninger, der blev videregivet til Politiken, blev videregivet på grundlag af de notater, han havde fra sin første samtale med A inden grundlovsforhøret. Oplysningerne var efter forsvarerens opfattelse heller ikke egnede til at skade efterforskningen i sagen. Tiltalte finder på den baggrund, at han ikke har tilsidesat sin tavshedspligt. Tiltalte har fra sagens start forfægtet dette synspunkt.

Retten kan - som ovenfor anført - ikke tiltræde den af tiltalte forfægtede opfattelse, hvorefter forsvareren skulle være berettiget til at videregive oplysninger, der er modtaget fra klienten uden kendskab til politiets materiale, også selvom disse oplysninger senere gentages i et lukket retsmøde.

På det foreliggende grundlag har retten imidlertid fundet det betænkeligt at anse for godtgjort, at tiltalte bevidst har haft til hensigt at omgå forbuddet i retsplejelovens § 29 d til skade for efterforskningen i sagen. Retten har heller ikke fundet det godtgjort, at tiltalte indså eller måtte indse, at dette kunne blive konsekvensen af hans handling. Retten lægger herved vægt på det af tiltalte forklarede om baggrunden for hans handling, herunder at han mente at han handlede i overensstemmelse med gældende regler på området, således at tiltaltes misforstå-

else af regelgrundlaget på området må anses for en uegentlig retsvildfarelse. Retten finder herefter ikke, at tiltalte har haft det fornødne forsæt til, at der kan ske domfældelse efter straffelovens § 152, stk. 1.

Tiltalte vil derfor være at frifinde for den rejste tiltale.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger, herunder 7.500 kr. + moms i salær til den beskikkede forsvarer, advokat Hanne Rahbæk.